

REPORTATGE

Art en brut

El Comebe de Corbera d'Ebre acull, en el marc del cicle Ebre, Art i Patrimoni, una mostra de les llibretes de camp d'Oriol Miró realitzades en els espais de la Batalla de l'Ebre.

Corbera d'Ebre M.P.

Coincidint amb el 80è aniversari de la batalla de l'Ebre i en el marc del cicle Ebre, Art i Patrimoni -que impulsa el Museu de les Terres de l'Ebre-, el centre de Corbera d'Ebre del Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre proposa en una exposició una sèrie d'il·lustracions d'elements patrimonials del front de l'Ebre com ara trinxeres, refugis o bateries. El seu autor és Oriol Miró, especialitzat en recreació històrica i el responsable del grup de recreació del Grup de Didàctica i Patrimoni de la Universitat de Barcelona. Miró ha adaptat la metodologia de les llibretes de camp de les ciències naturals als vestigis de la Guerra Civil, amb més d'una vintena de dibuixos de plantes, alçades i disposicions d'estructures defensives, amb les seues trinxeres, nius de metralladores, refugis i emplaçaments d'artilleria.

"Estos dibuixos, o esquemes il·lustrats, com els anomeno, van nàixer un dia que vaig veure unes fotografies que havia fet jo mateix d'una trinxera, però que eren incapaces de descriure-la. És una evolució", explica Oriol Miró. "Són plànols i seccions depenent de cada espai. Les pedres parlen i et demanen coses. Hi ha trinxeres que no més demanen la planta perquè estan molt desgastades, però altres fortificacions demanen seccions perquè potser tenen dos plantes".

Miró, en vuit plafons, recull fortificacions de la batalla de les quatre comarques de les Terres de l'Ebre. L'exposició està endregada per àmbits: la línia del Cinca, la defensa de la costa, el front de l'Ebre i la batalla pròpia. El director del Comebe, David Tormo, també n'ha realitzat la geolocalització dels espais.

Els dibuixos estan fets amb les línies traçades a bolígraf però amb tocs de color per a definir la resta d'espais. **"Estos dibuixos van nàixer només per a mi, eren privats. Els porto fent des del 2013. Però després els vaig anar penjant periòdicament a la meua web"**, concreta l'autor. L'objectiu de la mostra és, així, mostrar l'art en brut, els esbossos quan només són descripcions del lloc i els espais. **"Estos llibretes van ser fetes per a entendre les fortificacions i han tingut un recorregut inesperat, ja que no esperava que anessen a una exposició. Però es tracta de compartir. Les trinxeres desapareixeran, l'erosió és implacable. I tot coneixement desapareix si no el compartixes"**, valorava Miró.

Miró, responsable del grup de didàctica i patrimoni de la UB, participa sovint en les recreacions de la batalla de l'Ebre, com a la de Miravet, Faió i la Fatarella. **"Una recreació no és posar-se roba vella i simular que vas a disparar, sinó un projecte que pot explicar històries. A la Fatarella és on portem el major grup d'alumnes. Els alumnes fan que no obli-**

des la il·lusió que tenies al començament".

La mostra *Ciència crua. Les llibretes de camp i el patrimoni de la Guerra Civil al Front de l'Ebre* es pot veure al Comebe fins al 15 de setembre.

EBRE, ART I PATRIMONI La tercera edició d'Ebre, Art & Patrimoni, que ja es pot veure a nou centres ebrencs, proposa una selecció de projectes artístics que vinculen la il·lustració i el patrimoni. Les anteriors edicions foren dedicades a l'esultura sonora i a la fotografia.

El cicle proposa altres mirades creatives a través de la il·lustració que ajuden a reinterpretar el patrimoni ebrenç, amb mostres sobre l'art rupestre, el patrimoni industrial o marítim, l'artesania, els espais museístics i els paisatges. *Navigare* es pot veure fins el 26 d'agost al Museu de la Mar de l'Ebre de la Ràpita; *Quadem de viatge* fins el 30 de setembre al Centre d'Interpretació de les Barraques del Delta de Sant Jaume d'Enveja; *Un mar d'oliveres* al Centre d'Interpretació de la Vida a la Plana de Santa Bàrbara fins al 30 de setembre; *La Natura Dibuxada* fins al 30 de setembre al Museu de la Pauma de Mas de Barberans; *Dúctil*, fins al mateix dia al Museu de les Terres de l'Ebre d'Amposta, i finalment se celebrarà una jornada el 15 de setembre a l'Ermida de la Pietat d'Ulldecona amb la intervenció *L'invisible rupestre*. ■

Les llibretes de camp d'Oriol Miró il·lustren els espais de la Batalla de l'Ebre.

El dibuixos de Ramon Noé, a la Galera

Unes altres il·lustracions que també es poden veure en aquest cicle impulsat pel Museu de les Terres de l'Ebre són les de Ramon Noé, al Centre d'Interpretació de la Terrissa de la Galera. Ramon Noé Hierro, dibuixant, va acompanyar l'etnògraf Ramon Violant i Simorra, l'any 1950, a la Galera, per tal de documentar la tradició terrissera en una missió encarregada pel Museu de Industrials y Artes Populares del Poble Espanyol de Barcelona, d'on Ramon Violant n'era conservador. Es van centrar en la terrisseria de Joan Cortiella i Rodríguez (l'única que es manté en actiu, en l'actualitat, des del segle XVIII). Allí el dibuixant

va fer una sèrie de dibuixos de les instal·lacions i del procés artesà, mentre Ramon Violant recollia informació i adquiria una bona mostra de la terrissa local. L'exposició presenta les reproduccions dels dibuixos acabats, procedents dels fons del Museu Etnogràfic de Barcelona i, per primer cop, els originals dels apunts de camp fets per Ramon Noé i cedits per a l'ocasió per l'Arxiu Ramon Violant Simorra de l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu. Esta mostra es pot veure a la Galera fins al 30 de setembre de dimecres a divendres de 9.30 h a 13.30 h; i dissabtes, diumenges i festius de 12.00 h a 14.00 h.